

פר' במדבר
תשפ"ג

גליון 339

נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים
שמואל הבניא בן אלקנה
רבינו יצחק מקורביל ב"ר יוסף
הרה"ק רבי מאיר מפרעמנישלאן
ב"ר אהרן אריה לייב
הרה"ק רבי מאיר הורוויץ ב"ר שמואל
הרה"ק רבי גרשון מיאמפאלא
הרה"ק רבי ישראל ב"ר ברוך
הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי
הירש
רבינו עובדיה מברטנורא ב"ר אברהם
הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר יצחק
הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ מדינב
ב"ר דוד
הרה"ק רבי זאב וואלף הלוי
הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד
פר' אהרן ה' השמים נסא ודארין קדם רגלי אי ית בית אשר תבנו לי ויא ית מקום מנוחתי

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

ענוה

בדרך כלל אנו קוראים את פרשת במדבר בשבת הסמוכה לחג השבועות חג מתן תורה ואם היא לא נקראת בשבת הסמוכה תמיד יקראו אותה לפני חג שבועות וניתן לראות בכך רמז עפ"י האמור במסכת ערובין (נ"ד, ע"א) "ומדבר מתנה כל מי שמשים עצמו כמדבר שהכל דשים בו זוכה לקבל את התורה מתנה" וזהו הרמז לחג מתן תורה שבידוע בכל חג שבועות התורה יורדת לעם ישראל כמו במעמד הר סיני ויש היכולת לכל יהודי לזכות בתורה ביום זה ע"י הכנה שיעשה את עצמו כלי להחזיק את התורה אצלו והכלי הבסיסי הוא הענוה שע"י שהאדם עניו יכול הוא להכין את עצמו ככלי קיבול לתורה שכן כשהאדם הוא עניו מוכן לקבל תוכחות על מנת לתקן את הדרוש תיקון הוא לא כועס ולא מתרגז בשמעירים לו וכך מדרגה אחר מדרגה במעלות הקדושה היהודי העניו בונה את עצמו עד שמגיע יום מתן תורה שאז זוכה לקבל את כל האורות של התורה ביום זה ולכן באים לרמוז ליהודי לפני חג מתן תורה בפרשת במדבר שיתחיל לפחות מעכשיו לעבוד על עצמו על מידת הענוה כמדבר שיזכה לפחות במשהו מכל אותם האורות הניתנים בקריאת עשרת הדברות בחג מתן תורה.

וכיצד יכול האדם לקנות לעצמו את מידת הענוה על כך כותב בספר דרך חסידים זי"ע "כשאדם עובד תמיד את הבורא ית' בכל רגע אין לו פנאי להתגאות ולאהוב את הגאווה ושאר מידות רעות וישים עצמו כמי שאינו כמארז"ל על פסוק 'והחכמה מאין תמצא' והכוונה שיחשוב כמי שאינו בעוה"ז ומה תועלת שאהי' חשוב בעיני בני אדם אם חושק לאיזה מצווה יראה וישתדל לעשות ואל יבטל אותו היצה"ר לומר שהוא דבר שיוכל לבא לידי יוהרא אעפ"י לא יבטלנו אך יזהר מאד אף שיבוא לו התפארות באמצע המעשה ידחוק עצמו בחזק ובהתלהבות ובודאי שלבסוף יעשה לשמה ממש בלא שום התפארות שמשלא לשמה יבא לשמה וירבה במצות כל מה שיוכל והקב"ה יעזור לו שיהי' בלא פניה אך יתחזק א"ע בכל יכולתו (ליקוטי יקרים דף ב' ע"ב) עיקר השראת שכינתו יתברך בתוך האדם הוא ע"י מדת השפלות והענוה בחינת אשכון את דכא שזה בחינת ואהי' להם למקדש מעט היינו שאף לאחר החורבן אהי' להם בחינת מקדש להשרות שכינתו בתוכם ע"י מעט היינו המיעוט שממעיטין את עצמם במדרגת השפלות וזה בחי' ראיתי בני עליה והם מועטים היינו שהם מועטים בעיני עצמם בשפלות גדול (מאור עינים פ' בראשית)"

"איש על דגלו באותה לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב', ב')

לבית אבותם יחנו בני ישראל ר"ל יהיה להם חנייה בעולם שהתורה עומדת להם בילדותם ובזקנותם או יאמר במ"ש ז"ל כי ע"י עסק התורה ישראל נגאלין וז"ש איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל ר"ל אם הדגל של אותיות התורה לבית אבותם יחנו בני ישראל ר"ל שיעסקו כולם בתורה או מנגד סביב לאהל מועד יחנו שיהיה קיבוץ גלויות ויחנו כולם סביב לאהל מועד שהוא בית המקדש בית שלישי שהוא מועד מקודם כמש"ה מקדש ה' כוננו ידך בב"א

"והחנים קדמה מזרחה דגל מוהנה יהודה לצבאתם" (ב', ג')

בפרשתנו אנו קוראים על חניית השבטים מסביב למשכן בארבע רוחות השמים וניתן בס"ד לרמוז בשמות הכיוונים על מהותם מזרח - מכונה קדם מלשון זורה רוח היינו שמפריד בין הטוב לרע כמו הזורה את המוץ שזורק את הפסולת והעיקר נשאר וזה בחינת חדש ימינו כקדם

הצד הנגדי הוא מערב שבו עדיין מעורב הרע עם הטוב ולכן מכונה אחר

צפון - מה שבו מתברך כמו שנאמר הרוצה להעשיר יצפין שכן צפון מלשון מוחבא ואין ברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין ורמז לדבר כי שבט דן הלך בצפון והוא היה השבט הכי גדול בעם ישראל

דרום - נאמר הרוצה להחכים ידרים כי שם ד"ר י"ם, היינו שם ניתן להגיע לחמישים שערי בינה שכן י"ם עולה למניין חמישים

"ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם" (ג', ד')

נשאלת השאלה לכאורה היה צריך להיות כתוב ויכהנו אלעזר ואיתמר שכן הכתוב מזכיר את שניהם יחד אלא ניתן לתרץ בס"ד שני תירוצים הראשון כי ויכהן הולך רק על אלעזר שכן ידוע שאהרן זכה שהכתירו את אלעזר הכהן בנו לכהונה גדולה עוד בחייו וזהו שכתוב ויכהן על פני אהרן אביהם היינו עוד בחייו של אהרן הכהן הוכתר אלעזר הכהן להיות כהן גדול.

תירוץ נוסף דבר זה בא ללמדנו כי לכל אדם יש תפקיד משל עצמו בקודש ועל האדם לבצע את תפקידו המיועד לו, לכן נאמר בלשון יחיד ויכהן היינו שלכל אחד ישנה כהונה בקודש משל עצמו.

פרקי אבות פרק ו'

אמר רבי יוסי בן קסמיא, פעם אחת הייתי מזהלך בדרך ופגע בי אדם אֶחָד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים הנרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ולא עוד, אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר, "בהתהלךך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליה, והקיצות היא תשיחך", בהתהלךך תנחה אתה, בעולם הזה, בשכבך תשמור עליה, בקבר, והקיצות היא תשיחך, לעולם הבא, ואומר, לי הפסוק ולי הזהב נאם ה' צבא-ות

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (ק"ט, ע"ב)

שע"י נכספים ומתביישים הרבה. ואם יאמר האדם היכן מצינו שהכבוד יותר חשוב מזהב ועל זה ניתן לתרץ במציאות החיים שרואים פעמים שאנשים מקבלים על עצמם תפקיד ציבורי שיש בו כבוד ושררה אע"פ שבעסקיהם הפרטיים הם יכלו להרוויח הרבה יותר שבר.

נשאלת השאלה אם דוד הע"ה אומר שהתורה יותר טובה מזהב אם כסף מבעיני למכתב כלומר ברור שהתורה היא יותר טובה מכסף אם היא יותר טובה מזהב אלא ניתן לתרץ בס"ד כי כסף האמור הוא מלשון כיסופא היינו בושה שזה נאמר על בעלי השררה וכבוד שמביישים אותם רבות ועל זה אומר דוד הע"ה טוב לי תורת פיך מאלפי זהב והכוונה לזהב כפשוטו וכסף היינו הכוונה לכבוד ושררה

משנת הצדיק – רבינו עובדיה מברטנורא תאריך פטירה אינו ידוע אך נהגו לציין את ההילולא ביום ג' סיון

נולד לרב אברהם ירא, והתגורר בתחילה באיטליה במאה החמש עשרה. היה תלמידו של הרב יוסף קולון והוא אף מזכירו בשו"ת שלו, נתמנה לרב העיר ברטינורו אשר במחוז פלורי באיטליה והוא מכונה על שם העיר הזו, בהמשך עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים. בהגיעו לירושלים מצא את העיר במצב לא טוב, מס' התושבים היהודים היה קטן מאד, כולם עניים מרודים ואפילו ספרי תורה לא היו בידיהם, מיד ניגש הרב לעבודת בניית הקהילה ומשנה מרץ השקיע בעמלו הקדוש לאחר שהנגיד ר' נתן שולל הפקידו על ביתו והעמידו בראש העדה, בתחילה לא ראה רבינו עובדיה ברכה רבה במעשיו, אולם במשך הזמן הצליח להקים בעיר הקודש מרכז רוחני חשוב מאד ולישיבתו יצא מוניטין בכל הסביבה והרבה עזרה קיבל עם בואם של פליטים רבים שנהרו לארץ ישראל אחרי גירוש ספרד ואף העמיד מהם תלמידים חשובים (מתוך אנציקלופדיה לתולדות גדולי ישראל)

הרב היה מעביר דרשה בעברית פעמים בחודש. היות ובתקופה זו לא היו קברנים בירושלים היה הרב בעצמו קובר את המתים. בני משפחתו היו שולחים לו כסף מיוחד כדי שיקיים הכנסת אורחים מכובדת בירושלים, הרדב"ז כתב עליו שהיה מפורסם בחכמה וראש לכל רבני ירושלים בין חיבוריו ניתן למנות את פירוש המשניות המפורסם שהתקבל על כל עדת בני ישראל, וכן חיבר עוד ספרים עמר נקא, חידושים על הרמב"ם, תשובות להלכה, רבותינו בעלי התוספות. מנוחתו כבוד בהר הזיתים סמוך לעיר דוד המתחדשת.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

תפארת בנים – הרה"ק רבי צבי הירש בן שלמה שפירא זצוק"ל זי"ע

"הקרב את מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו –

ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד את עבדת המשפין" (ג', ר' – ז')

לראות כבלע את הקודש ומתו, ששמע מזקנו רבינו הקדוש הבעש"ט זי"ע שפעמים בא אחד אצל צדיק ללמוד ממעשיו, והצדיק הוא אז בבחינת קטנות והוא מקבל ממנו כך ולא ידע לאזדהורי ביה, וכמו שאירע שבא אחד אצל צדיק מפורסם וראה אותו ששתה קאווע בטלית ותפילין, ונסע לביתו והתחיל גם כן לנהוג כך. וזהו אוהרה ולא יבואו לראות (את מעשיו ולקבלם תיכף) כבלע את הקודש וכו', (שהקדושה מכוסה אז אצל הצדיק) וזהו שסיים הכתוב ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה, היינו שלא ילמדו מהצדיק רק החומרות ותוספות קדושה שהצדיק עושה משמרת למשמרת, אבל לא ח"ו הקולות שנראה לכאורה שהוא בבחינת קטנות ולצורך שעה וכוונתו לשם שמים אבל לא ילמדו ממנו ולא יפרשו מן הציבור של ישראל שנהגים להחמיר בזה, וזה שאמר הכתוב ואת משמרת כל העדה) והבן

סגולה לפרנסה – לימוד התורה בכל זמן פנוי

"ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד את עבדת המשפין" (ג', ז')

על זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה (אבות פרק ב משנה ז) "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה". גם אל יאמר אדם עת ערב הוא כבר, אם אלך ללמוד אצטרך לעמוד מיד להתפלל. כי טובה שעה אחת ללמוד, ואפילו דיבור אחד, מכל דבר שבעולם. ועל זה נאמר (משלי כח ט) "מסיר אוזנו משמוע תורה, גם תפילתו תועבה". וכן כתוב (תהלים קיט עב) "טוב לי תורת פיך, מאלפי זהב וכסף". וכן נאמר (שם פד יא) "כי טוב יום בחצריך מאלף" – אמר הקדוש ברוך הוא טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה, מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח" (שבת ל"א). עכ"ל וע"כ כך יזכה האדם להצלחה רבה בכל מעשי ידיו ברוחניות וגשמיות

ידוע כי תפקיד שבת לוי היה לעבוד במשכן במקום בני ישראל ולכן בני לוי היו אלה שעסקו כל היום במלאכת הקודש הן בעבודה במשכן ואח"כ במקדש והן בלימוד התורה לכלל עם ישראל אולם יש לזכור שאמנם שבת לוי מתעסק כל היום בקודש אך שאר עם ישראל לא פטור מלימוד התורה עקב כך אלא על בני ישראל מוטלת החובה לעסוק בקודש בכל זמן פנוי שיש להם כאשר אין הם מתעסקים בחיי העדה"ז וכך כותב בעל ספר אורחות צדיקים זי"ע על חשיבות העיסוק בלימוד התורה בכל זמן פנוי. "ואתה צריך לדעת, כי מידת הזריזות היא תחילה לכל המידות. כי אין האדם יכול להיות תדיר על הספר, כי צריך לאכול ולישון ולעשות צרכיו. לכן צריך זריזות וזהירות, לחזור לספרו וללמוד. ואל יחשוב עוד היום גדול והשנה גדולה כי